

Barcelona, cultura i territori: grans equipaments en tensió amb el seu entorn

Published by [Interacció](#) [1] on 29/07/2023 - 10:09 | Last modification: 21/04/2026 - 09:59

L'eix central del dossier de *CCK Revista* núm. 20 situa tres grans equipaments culturals de Barcelona, el MNAC, el Liceu i el CCCB, com a miralls d'una qüestió més àmplia: com les institucions culturals construeixen ciutat i territori en un context de canvi de paradigma. La proposta no busca una visió exhaustiva del sistema cultural barceloní, sinó una lectura situada, a partir de les veus dels seus responsables, que permet entendre com aquests equipaments operen simultàniament en escales locals, metropolitanes i internacionals.

El dossier parteix d'una constatació clara: la cultura no es desplega en abstracte, sinó que arrela en territoris concrets, amb comunitats específiques i amb desigualtats d'accés persistents. En aquest sentit, les tres institucions comparteixen un desplaçament significatiu. Ja no es defineixen només per la seva funció de preservació o programació, sinó per la seva capacitat d'articular relacions amb l'entorn immediat. El CCCB es pensa des del Raval, assumint-lo no com un problema sinó com un avançament del món que ve. El Liceu reivindica la seva relació amb la diversitat cultural del mateix barri i amplia la seva acció amb dispositius educatius i digitals. El MNAC insisteix en la necessitat d'estar "teixit i exigint per allò local", incorporant la proximitat com a criteri de legitimitat pública.

Aquesta relació amb el territori no és només discursiva. Es concreta en pràctiques de mediació, en aliances amb entitats socials i educatives, i en una revisió del paper institucional. El museu deixa de ser només prescriptor per esdevenir connector; el centre cultural treballa amb comunitats diverses sense renunciar a la complexitat dels continguts; el teatre d'òpera explora formes d'obertura que van més enllà de la sala. S'hi dibuixa un desplaçament cap a models menys jeràrquics i més permeables, encara que aquesta transformació conviu amb estructures de governança que continuen sent rígides i poc adaptades als nous reptes.

El dossier també posa en relleu una tensió estructural entre escala local i projecció internacional. Les tres institucions operen en xarxes globals, coprodueixen continguts i aspiren a tenir incidència internacional. Alhora, es veuen interpel·lades per les condicions materials del seu entorn immediat: desigualtats d'accés, diversitat lingüística, fragilitat dels sistemes culturals territorials. Aquesta doble exigència obliga a reformular la idea de centralitat cultural. No es tracta de triar entre el local i el global, sinó d'assumir la seva interdependència com a condició de treball.

En el pla de la governança, emergeix una crítica compartida: els models actuals han perdut flexibilitat i capacitat de resposta. La multiplicitat d'actors, la rigidesa administrativa i la manca d'imaginació institucional dificulten

l'adaptació. Es reclama una actualització que vagi més enllà de l'eficiència i incorpori nous subjectes i formes de participació. La qüestió no és només com es gestionen els equipaments, sinó qui participa en la definició del seu sentit i de les seves prioritats.

Finalment, el dossier apunta a un canvi més profund: la redefinició del model d'equipament cultural en un context en què el públic ja no ocupa una posició passiva. Les institucions es veuen obligades a revisar els seus relats, els seus formats i les seves formes de relació amb la ciutadania. Aquest procés no és lineal ni homogeni. Es mou entre la voluntat de transformació i les limitacions estructurals dels sistemes culturals existents.

El que queda obert és una pregunta de fons: fins a quin punt aquests grans equipaments poden esdevenir veritables infraestructures territorials de cultura, i no només dispositius de producció i exhibició? La resposta no depèn només d'ells, sinó de la capacitat del sistema cultural i de les polítiques públiques per assumir aquest desplaçament.

CCK revista, N°. 20 (Mayo-Agosto 2023), 2023 (Dossier dedicat a: [Barcelona, cultura y territorio](#) [2]: MNAC, Liceu y CCCB)

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: equipaments culturals

Tags: governança cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: accés a la cultura

Tags: participació cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2023/barcelona-cultura-territori>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/revista-cck_n20.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6036>